

ZAPAMIĘTAJ

- Protesty robotników w czerwcu 1976 r. spowodowały aktywizację środowisk opozycyjnych, które niosły pomoc uczestnikom strajków. Do najważniejszych organizacji powstałych w tym czasie należały Komitet Obrony Robotników i Wolne Związki Zawodowe.
- Opozycja prowadziła tajną działalność wydawniczą. W podziemiu wydano wiele książek, na których legalne wydanie nie pozwalała cenzura.
- W 1978 r. papieżem został Polak, kardynał Karol Wojtyła. Przybrał on imiona Jan Paweł II. Jego pielgrzymka do Polski w 1979 r. była dużym wsparciem dla środowisk opozycyjnych.

1 **Odpowiedz na pytania do tekstu.**

a. **Co spowodowały protesty robotników w czerwcu 1976 roku?**

.....
.....

b. **Jakie najważniejsze organizacje powstały w tym czasie?**

.....

c. **Co prowadziła opozycja?**

.....

d. **Co wydano w podziemiu?**

.....

e. **Kto został papieżem?**

.....

f. **Co przyniosła pielgrzymka papieża do Polski?**

.....

2 **Wyjaśnij pojęcie cenzura**

.....
.....

3 **Napisz z dostępnych źródeł w kilku zdaniach wiadomości o papieżu Janie Pawle II.**

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4 **Odpowiedz na pytania do tekstu źródłowego.**

TEKST ŹRÓDŁOWY

Komunikat KOR-u do społeczeństwa i władz PRL z 23 września 1976 r. (fragmenty).

Robotniczy protest przeciwko wygórowanym podwyżkom, który był wyrazem postawy niemal całego społeczeństwa, pociągnął za sobą brutalne prześladowania. W Ursusie, Radomiu i innych miastach bito, kopano i masowo aresztowano demonstrantów. Najszerzy zasięg miało wyrzucanie z pracy, co obok aresztowań szczególnie uderzyło w rodziny represjonowanych. Stosowanie represji z reguły związane było z łamaniem prawa przez organa władzy. Sądy wydawały orzeczenia bez materiału dowodowego [...]. Nie cofnięto się przed wymuszaniem przemocą zeznań. [...]

Ofiary obecnych represji nie mogą liczyć na żadną pomoc i obronę ze strony instytucji do tego powołanych, np. związków zawodowych, których rola jest żałosna. [...] Dlatego niżej podpisani zawiązują Komitet Obrony Robotników w celu zainicjowania wszechstronnych form obrony i pomocy. Niezbędna jest pomoc prawna, finansowa i lekarska. Nie mniej istotna jest pełna informacja o prześladowaniach. Jesteśmy przekonani, że jedynie publiczne ujawnianie poczynań władzy może być skuteczną obroną. Dlatego m.in. prosimy wszystkich, którzy podlegali prześladowaniom lub wiedzą o nich, o przekazywanie członkom Komitetu wiadomości na ten temat.

a **Co spotkało protestujących przeciwko podwyżkom cen w czerwcu 1976 r. ?**

.....
.....
.....
.....
.....

b **Napisz w jaki sposób KOR zamierzał pomóc prześladowanym?**

.....
.....
.....
.....

5 **Wyjaśnij skrót KOR**

29. Narodziny opozycji politycznej

1. Uzupełnij tabelę. Wpisz w puste rubryki litery, którymi oznaczono dane dotyczące opozycji antykomunistycznej z lat 70. XX w. w Polsce.

Nazwa ugrupowania	Rok	Czołowi działacze	Krótką charakterystyka organizacji
			organizacja społeczna
			związek zawodowy
	1979	Leszek Moczulski	

A. Wolne Związki Zawodowe Wybrzeża

B. Antoni Macierewicz

C. Anna Walentynowicz

D. Lech Wałęsa

E. Komitet Obrony Robotników

F. Konfederacja Polski Niepodległej

G. partia polityczna

H. Adam Michnik

I. 1976

J. 1978

2. Przeczytaj deklarację założycielską WZZ Wybrzeża z 29 kwietnia 1978 r. i wykonaj polecenie.

Szeroka demokratyzacja jest dzisiaj absolutną koniecznością. Społeczeństwo musi wywalczyć sobie prawo do demokratycznego kierowania swoim państwem. Wszystkie jego warstwy muszą zdobyć możliwość samoorganizacji oraz tworzenia instytucji społecznych rzetelnie realizujących ich prawa. [...] Dziś [...] powołujemy Komitet Założycielski Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. Celem Wolnych Związków Zawodowych jest organizacja obrony interesów ekonomicznych, prawnych i humanitarnych pracowników. Wolne Związki Zawodowe deklarują swą pomoc i opiekę wszystkim pracownikom bez różnicy przekonań czy kwalifikacji.

S. Cenckiewicz, *Agent – związkowiec*, [w:] „Biuletyn IPN”, 4/2008, s. 22–23.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Powstanie WZZ uzasadniono koniecznością stworzenia niezależnych od władz organizacji pracowniczych.	☐ P	☐ F
B. WZZ deklarują tylko obronę interesów ekonomicznych pracowników.	☐ P	☐ F
C. Działacze WZZ obiecali swą pomoc pracownikom, którzy posiadają właściwe kwalifikacje zawodowe.	☐ P	☐ F

3. Wskaż dokończenia zdania.

Utworzenie przez opozycję antykomunistyczną niezależnego ruchu wydawniczego miało na celu

- A. wprowadzenie cenzury.
- B. obalenie monopolu informacyjnego władz.
- C. zapoznanie społeczeństwa z literaturą zakazaną przez władze.
- D. rozwijanie działań propagandowych PZPR.

4. Uzupełnij tekst. Wpisz w luki właściwe informacje.

16 października roku _____ pierwszy raz Polak _____
 _____ [imię i nazwisko] został wybrany na papieża. Jako głowa Kościoła katolickiego przyjął imię _____. W roku _____
 odbył on swoją pierwszą pielgrzymkę do ojczyzny.

5. Scharakteryzuj cele i sposoby działania KOR-u.
